

STN	Systémy energetického manažerstva Požiadavky na orgány vykonávajúce audit a certifikáciu systémov energetického manažerstva	STN ISO 50003 38 0010
------------	--	---

Energy management systems

Requirements for bodies providing audit and certification of energy management systems

Systèmes de management de l'énergie

Exigences pour les organismes procédant à l'audit et à la certification de systèmes de management de l'énergie

Energiemanagementsysteme

Anforderungen an Stellen, die Energiemanagementsysteme auditieren und zertifizieren

Táto norma obsahuje slovenskú a anglickú verziu normy ISO 50003: 2021.

This standard includes the Slovak and English version of ISO 50003: 2021.

Nahradenie predchádzajúcich noriem

Táto norma nahrádza STN ISO 50003 z februára 2016 v celom rozsahu.

134762

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, 2022

Slovenská technická norma a technická normalizačná informácia je chránená zákonom č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii.

Národný predhovor

Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z ISO, © ISO 2021, ref. č. ISO 50003: 2021 E.

Táto STN obsahuje jednu národnú poznámku v 8.2.

V STN EN ISO/IEC 17021-1: 2018 je schválený preklad termínu „scope of certification“ ako „rozsah certifikácie“.

V STN EN ISO 50001: 2020 je schválený preklad termínu „scope of certification“ ako „predmet certifikácie“.

Vo väzbe na vyššie uvedenú súvislosť s STN EN ISO 50001: 2020 sa preklad termínu „scope“ v tejto norme uvádza ako „predmet“.

Normatívne referenčné dokumenty

Nasledujúce dokumenty, celé alebo ich časti, sú v tomto dokumente normatívnymi odkazmi a sú nevyhnutné pri jeho používaní. Pri datovaných odkazoch sa použije len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa použije najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane všetkých zmien).

POZNÁMKA 1. – Ak bola medzinárodná publikácia zmenená spoločnými modifikáciami, čo je indikované označením (mod), použije sa príslušná EN/HD.

POZNÁMKA 2. – Aktuálne informácie o platných a zrušených STN možno získať na webovej stránke www.unms.sk.

ISO/IEC 17021-1: 2015 zavedená v STN EN ISO/IEC 17021-1: 2018 Posudzovanie zhody. Požiadavky na orgány vykonávajúce audit a certifikáciu systémov manažérstva. Časť 1: Požiadavky (ISO/IEC 17021-1: 2015)

ISO 50001 zavedená v STN EN ISO 50001 Systém energetického manažérstva. Požiadavky s návodom na používanie (ISO 50001)

Súvisiace právne predpisy

Zákon č. 505/2009 Z. z. o akreditácii orgánov posudzovania zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov;

zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Informácie pre používateľa normy

Všetky prídavné mená energetický, energetická a energetické, uvedené v tomto dokumente, v žiadnom prípade neznamenaajú slovné spojenia súvisiace s energetikou (ako priemyslovým odvetvím, ktoré vyrába energiu), ale slovné spojenia s významom „súvisiace s energiou, týkajúce sa energie“.

Z hľadiska súladu s už zavedenou terminológiou v STN EN ISO 50001: 2020, ako aj súladu so súvisiacimi právnymi predpismi sa v tejto norme používajú prídavné mená energetický, energetická a energetické, hoci významovo a gramaticky správne je používanie slovných spojení s nezhodným prívlastkom napr. systémy manažérstva energie, spotreba energie alebo hospodárenie s energiou, resp. so zhodným prívlastkom, vyjadreným spisovne utvoreným prídavným menom od slova energia, t. j. energiový, energiová, energiové, napr. energiová účinnosť.

Vypracovanie normy

Spracovateľ: Ing. Ján Magyar, Bratislava

Technická komisia: TK 92 Vykurovacie a chladiace systémy v budovách

**Systémy energetického manažérstva
Požiadavky na orgány vykonávajúce audit a certifikáciu
systémov energetického manažérstva**

ISO 50003
Druhé vydanie
2021-05

ICS 03.120.20; 27.015

Obsah

	strana
Predhovor	5
Úvod	6
1 Predmet normy	7
2 Normatívne odkazy	7
3 Termíny a definície	7
4 Zásady	10
5 Všeobecné požiadavky	10
6 Požiadavky na štruktúru	10
7 Požiadavky na zdroje	10
7.1 Technická kompetentnosť	10
7.2 Pracovníci zapojení do certifikačných činností	11
7.2.1 Všeobecne	11
7.2.2 Špecifická energetická terminológia	12
7.2.3 Energetické princípy	13
7.2.4 Právne požiadavky, súvisiace s energiou	14
7.2.5 Znalosti požiadaviek normy ISO 50001	14
7.2.6 Ukazovatele hospodárenia s energiou, referenčná úroveň používania energie, relevantné premenné a statické faktory	14
7.2.7 Bežné systémy používajúce energiu	15
7.2.8 Zlepšovanie hospodárenia s energiou	16
7.2.9 Zásady zberu údajov, monitorovania, merania, analýzy a hodnotenia	16
7.3 Využívanie jednotlivých externých audítorov a externých technických expertov	17
7.4 Záznamy o pracovníkoch	17
7.5 Externé obstarávanie	17
8 Informačné požiadavky	17
8.1 Informovanie verejnosti	17
8.2 Certifikačné dokumenty	17
8.3 Odkaz na certifikáciu a použitie certifikačných značiek	17
8.4 Dôvernosť	17
8.5 Výmena informácií medzi certifikačným orgánom a jeho klientmi	17
9 Požiadavky na procesy	18
9.1 Predcertifikačné činnosti	18
9.1.1 Žiadosť	18

9.1.2	Preskúmanie žiadostí.....	18
9.1.3	Program auditu	18
9.1.4	Určenie času auditu	18
9.1.5	Vzorkovanie viacerých miest	20
9.1.6	Viacere normy systému manažérstva.....	20
9.2	Plánovanie auditov.....	20
9.2.1	Stanovenie cieľov, predmetu a kritérií auditu	20
9.2.2	Výber tímu audítorov a jeho úlohy	20
9.2.3	Plán auditu	20
9.3	Prvotná certifikácia.....	20
9.3.1	Prvá etapa.....	20
9.3.2	Druhá etapa	21
9.4	Vykonávanie auditov.....	21
9.4.1	Všeobecne	21
9.4.2	Vedenie otváracieho stretnutia	21
9.4.3	Komunikácia počas auditu	21
9.4.4	Získavanie a overovanie informácií	22
9.4.5	Identifikácia a zaznamenávanie zistení auditu	22
9.4.6	Príprava záverov auditu	22
9.4.7	Vedenie záverečného stretnutia	22
9.4.8	Správa z auditu	22
9.5	Rozhodnutie o certifikácii	23
9.5.1	Všeobecne	23
9.5.2	Činnosti pred vykonaním rozhodnutia	23
9.5.3	Informácie na udelenie prvotnej certifikácie	23
9.5.4	Informácie na udelenie recertifikácie	23
9.6	Udržiavanie certifikácie	23
9.6.1	Všeobecne	23
9.6.2	Dozorný audit.....	23
9.6.3	Recertifikácia	24
9.6.4	Špeciálne audity.....	24
9.6.5	Pozastavenie, zrušenie alebo zúženie predmetu certifikácie.....	24
9.7	Odvolaania.....	24
9.8	Sťažnosti.....	24
9.9	Záznamy o klientoch	24
10	Požiadavky na systém manažérstva certifikačných orgánov	24
Príloha A (normatívna) – Čas auditu EnMS		25
Príloha B (normatívna) – Organizácie s viacerými miestami.....		33
Príloha C (informatívna) – Zlepšovanie hospodárenia s energiou		45
Príloha D (informatívna) – Príklady výpočtov auditu		47
Literatúra		55

Predhovor

ISO (Medzinárodná organizácia pre normalizáciu) je celosvetová federácia národných normalizačných orgánov (členské organizácie ISO). Práca na príprave medzinárodných noriem sa zvyčajne vykonáva prostredníctvom technických komisií ISO. Každý člen, ktorý má záujem o predmet, pre ktorý sa vytvorila technická komisia, má právo byť zastúpený v tejto komisii. Na práci sa zúčastňujú aj medzinárodné vládne alebo mimovládne organizácie, v spojení s ISO. ISO úzko spolupracuje s Medzinárodnou elektrotechnickou komisiou (IEC) vo všetkých záležitostiach normalizácie v elektrotechnike.

Postupy použité pri tvorbe tohto dokumentu ako aj tie, určené na jeho ďalšie udržiavanie sú opísané v smerniciach ISO/IEC, Časť 1. Mali by sa uviesť do pozornosti najmä rôzne kritériá schvaľovania pri rôznych typoch dokumentov ISO. Tento dokument bol vypracovaný v súlade s redakčnými pravidlami smerníc ISO/IEC, Časť 2 (pozri www.iso.org/directives).

Upozorňuje sa na možnosť, že niektoré časti tohto dokumentu môžu byť predmetom patentových práv. ISO nezodpovedá za identifikáciu ktoréhokoľvek alebo všetkých takýchto patentových práv. Podrobnosti o akýchkoľvek patentových právach zistených počas tvorby dokumentu budú uvedené v úvode dokumentu a/alebo v zozname prijatých patentových deklarácií ISO (pozri www.iso.org/patents).

Akákoľvek obchodná značka, použitá v tomto dokumente, slúži len na informáciu pre používateľa a nepredstavuje jej schválenie organizáciou ISO.

Vysvetlenie dobrovoľnej povahy noriem, významu termínov a výrazov špecifických pre ISO, týkajúcich sa posudzovania zhody, ako aj informácií o dodržiavaní zásad Svetovej obchodnej organizácie (WTO) uplatňovaných pri odstraňovaní technických prekážok obchodu (TBT) zo strany ISO pozri na www.iso.org/iso/foreword.html.

Tento dokument pripravila technická komisia ISO/TC 301 *Energetické manažérstvo a úspory energie*, v spolupráci s ISO výborom pre posudzovanie zhody (CASCO).

Toto druhé vydanie ruší a nahrádza prvé vydanie (ISO 50003: 2014), ktoré bolo technicky revidované. Hlavné zmeny v porovnaní s predchádzajúcim vydaním sú tieto:

- definície boli aktualizované tak, aby zahŕňali čas auditu, trvanie auditu a termíny súvisiace s auditmi na viacerých miestach;
- fráza „udržiavané zdokumentované informácie“ sa použila na reprezentáciu postupov, pracovných inštrukcií alebo iných foriem dokumentov, ktoré poskytujú informácie kto, čo, kedy, ako alebo prečo;
- fráza „uchovávané zdokumentované informácie“ alebo „záznam o dôkazoch auditu“ sa použila na reprezentáciu záznamov, ktoré preukazujú alebo poskytujú dôkaz o vykonaní požiadavky;
- štruktúra sa aktualizovala tak, aby zodpovedala ISO/IEC 17021-1: 2015;
- fráza „osobodni“ sa zmenila na „dni auditu“;
- pri výpočtoch dní auditu sa zmenil počet zdrojov energie na tie, ktoré predstavujú najmenej 80 % celkovej spotreby;
- zmenili sa vážené hodnoty pre zložitosť;
- aktualizovali sa požiadavky na vzorkovanie pre EnMS s viac miestami;
- bolo vysvetlené používanie dokumentov IAF MD v súvislosti s prílohami A a B;
- informácie o aktívnych pracovníkoch EnMS boli vysvetlené v A.2;
- tabuľky A.3 a A.4 sa upravili tak, aby odkazovali skôr na čas auditu než na trvanie auditu;
- technické oblasti sa odstránili a pridali sa požiadavky na technickú kompetentnosť.

Akákoľvek spätná väzba alebo otázky týkajúce sa tohto dokumentu by sa mali smerovať na národné normalizačné organizácie používateľa. Úplný zoznam týchto organizácií nájdete na www.iso.org/members.html.

Úvod

Táto medzinárodná norma je určená na používanie spolu s normou ISO/IEC 17021-1: 2015.

Okrem požiadaviek uvedených v ISO/IEC 17021-1: 2015, táto norma špecifikuje požiadavky týkajúce sa špecifickej technickej oblasti systémov energetickeho manažérstva (EnMS), ktoré sú potrebné na zabezpečenie efektívnosti auditu a certifikácie. Táto norma zároveň podporuje snahy organizácie trvalo zlepšovať hospodárenie s energiou vrátane energetickej efektívnosti, využitia a spotreby energie a EnMS. Táto norma sa zaoberá najmä dodatočnými požiadavkami potrebnými pre proces auditovania. Zahŕňa plánovanie auditov, prvotný certifikačný audit, vedenie auditu na mieste, kompetentnosť pracovníkov podieľajúcich sa na audite, čas auditov a vzorkovanie viacerých miest. Štruktúra tejto medzinárodnej normy vychádza z ISO/IEC 17021-1: 2015. Prílohy A a B sú normatívne a prílohy C a D poskytujú ďalšie informácie na doplnenie ISO/IEC 17021-1: 2015.

Táto norma sa zaoberá auditmi systémov energetickeho manažérstva (EnMS) z hľadiska potrieb ich certifikácie, ale nezaobera sa energetickými auditmi, ktorých cieľom je nastaviť systematickú analýzu spotreby a využívania energie, a ktoré sú definované v norme ISO 50002.

V tejto norme sú použité nasledovné slovesné tvary:

- „musí“ vyjadruje požiadavku;
- „má byť“ vyjadruje odporúčanie;
- „smie“ vyjadruje dovoľenie;
- „môže/možno“ vyjadruje možnosť alebo schopnosť.

Pokiaľ nie je uvedené inak, môže byť v rámci tejto normy odkaz na termín „miesto“ použitý v jednotnom čísle, pričom v takom prípade predstavuje jedno stále miesto (fyzické alebo virtuálne) alebo jedno dočasné miesto (fyzické alebo virtuálne), alebo môže byť uvedený v množnom čísle, pričom v takom prípade predstavuje viac ako jedno stále alebo dočasné miesto.

Introduction

This document is intended to be used in conjunction with ISO/IEC 17021-1:2015.

In addition to the requirements of ISO/IEC 17021-1: 2015, this document specifies requirements for the specific technical area of energy management systems (EnMS) that are needed to ensure the effectiveness of the audit and certification, while supporting the efforts of the organization to continually improve energy performance including energy efficiency, energy use and energy consumption, and the EnMS. In particular, this document addresses the additional requirements necessary for the audit process. It covers the planning process, the initial certification audit, conducting the on-site audit, auditor competence, audit time and multi-site sampling. The structure of this document follows that of ISO/IEC 17021-1:2015. Annexes A and B are normative while Annexes C and D provide additional information to complement ISO/IEC 17021-1:2015.

This document deals with EnMS audits for certification purposes, but it does not deal with energy audits where the purpose is to establish a systematic analysis of energy consumption and energy use, and which are defined in ISO 50002.

In this document, the following verbal forms are used:

- “shall” indicates a requirement;
- “should” indicates a recommendation;
- “may” indicates a permission;
- “can” indicates a possibility or a capability.

In this document, references to the word “site” can be taken as either singular, meaning one permanent site (physical or virtual) or temporary site (physical or virtual), or can be plural, meaning more than one permanent site or temporary site, unless otherwise specified.

1 Predmet normy

Táto medzinárodná norma špecifikuje požiadavky na kompetentnosť, konzistentnosť a nestrannosť počas auditu a certifikácie systémov energetického manažérstva (EnMS) v zmysle ISO 50001 na orgány poskytujúce tieto služby. Pre zabezpečenie efektívnosti auditu EnMS sa táto norma zaoberá procesom auditovania, požiadavkami na kompetentnosť pracovníkov, ktorí sa podieľajú na certifikačnom procese pre systémy energetického manažérstva (EnMS), časom auditov a vzorkovaním viacerých miest.

2 Normatívne odkazy

Nasledujúce dokumenty, celé alebo ich časti, sú v tomto dokumente normatívnymi odkazmi a sú nevyhnutné pri jeho používaní. Pri datovaných odkazoch sa použije len citované vydanie. Pri nedatovaných odkazoch sa použije najnovšie vydanie citovaného dokumentu (vrátane všetkých zmien).

ISO/IEC 17021-1: 2015 *Posudzovanie zhody. Požiadavky na orgány vykonávajúce audit a certifikáciu systémov manažérstva. Časť 1: Požiadavky.*

ISO 50001 *Systém energetického manažérstva. Požiadavky s návodom na používanie.*

1 Scope

This document specifies requirements for competence, consistency and impartiality in the auditing and certification of ISO 50001 energy management systems (EnMS) for bodies providing these services. In order to ensure the effectiveness of EnMS auditing, this document addresses the auditing process, the competence requirements for the personnel involved in the certification process for EnMS, the audit time and multi-site sampling.

2 Normative references

The following documents are referred to in the text in such a way that some or all of their content constitutes requirements of this document. For dated references, only the edition cited applies. For undated references, the latest edition of the referenced document (including any amendments) applies.

ISO/IEC 17021-1:2015, *Conformity assessment – Requirements for bodies providing audit and certification of management systems – Part 1: Requirements.*

ISO 50001, *Energy management systems – Requirements with guidance for use.*

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN